

Utbildningsinspektion i Hagabodaskolan

Grundskola årskurs 6–9

Särskola årskurs 6–10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Habo kommun och besökt Hagabodaskolan den 8 och 9 april 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Hagabodaskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Hagabodaskolan intervjuades rektorn, biträdande rektorn, lärare, elevhälsoteamet, elever samt föräldrar. Inspektörerna besökte även lektioner i olika årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Hagabodaskolan

Skolan	Antal elever
Grundskola	570
Obligatorisk särskola	7

Källa: Skolans egen statistik

Hagabodaskolan är belägen i centrala Habo. Skolan byggdes på 1960-talet och har byggts till under senare år. Hagabodaskolan, som är granne med Hagenskolan, tar emot elever från samtliga F–5-skolor i kommunen. Hagabodaskolans ledning utgörs av en rektor och en biträdande rektor.

De elever i Hagabodaskolan som är inskrivna i särskolan, får sin undervisning inom grundskolans klasser. För att tillgodose att eleverna får sin utbildning utifrån särskolans kursplaner, har eleverna vid bestämda tillfällen i veckan undervisning i en egen grupp.

Helhetsbedömning

Verksamheten i Hagabodaskolan är i flera avseenden väl fungerande. Huvuddelen av eleverna trivs med sin utbildning och känner sig trygga i Hagabodaskolan, vilket bland annat är ett resultat av det aktiva värdegrundsarbete som bedrivs i skolan. Många elever framhåller att lärarna är engagerade i arbetet med normer och värden och tar tag i de konflikter och problem som emellanåt uppstår mellan olika elever i skolan.

Förhållningssättet mellan elever och vuxna utmärks av en ömsesidig respekt. Det elevdemokratiska arbetet sker bland annat genom de klassråd och det elevråd som finns på skolan. Elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer bör dock förbättras. Samtliga lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver och många har lång erfarenhet av yrket.

Elevernas resultat avseende nationella kursplanemål ligger i nivå med eller något över genomsnittet i riket. Flickorna har genomgående betydligt högre meritvärde än pojkarna. Generellt har flickorna störst andel Mycket väl godkänt i de olika ämnen, förutom i samhällskunskap, historia och matematik. Skolan gör ingen analys av dessa skillnader, vilket enligt inspektörernas bedömning bör göras, i syfte att öka måluppfyllelsen och säkerställa att utbildningen är likvärdig. I grundsärskolan arbetar personalen med stort fokus på elevernas kunskapsutveckling och utmanar på ett positivt sätt eleverna för att öka måluppfyllelsen.

Skolans rutiner för att uppmärksamma elevers behov av särskilt stöd fungerar enligt inspektörernas bedömning i huvudsak väl. Skolans specialpedagog arbetar dels med stödinsatser för elever i behov av särskilt stöd och dels med handledning åt lärare. Eleverna erbjuds ett flertal alternativa möjligheter till särskilt stöd, om de har behov av särskilda stödinsatser. Att elever även har möjlighet att inom språkvalet få stöd i olika ämnen är däremot inte i överensstämmelse med grundskoleförordningen. Åtgärdsprogram utarbetas för alla elever i behov av särskilt stöd, men kvaliteten i åtgärdsprogrammen bör förbättras så att det tydligt framgår vilka stödåtgärder som skolan sätter in för eleven.

Lärarna följer upp och utvärderar resultaten. Uppföljning och utvärdering av resultaten i förhållande till de nationella målen sker emellertid inte på skolnivå. Skolan bör utveckla ett systematiskt kvalitetsarbete med uppföljning och utvärdering av resultaten, inte bara på individ- och klassnivå utan även på skolnivå, så att relevanta åtgärder kan vidtas i syfte att öka måluppfyllelsen och så att undervisningsmål och metoder kan omprövas så att dessa kan utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav. Rektorn har här ett särskilt ansvar för att verksamhetens resultat följs upp och utvärderas och för att resultaten och föreslagna åtgärder för högre måluppfyllelse redovisas i en kvalitetsredovisning. Rektorn bör som pedagogisk ledare säkerställa att verksamheten inriktas på att nå de riksgiltiga målen. Rektorn är förtrogen med den dagliga verksamheten och fattar beslut enligt bestämmelserna men måste

säkerställa att uppföljning och utvärdering av hela skolans resultat kommer till stånd.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolornas likabehandlingsplaner uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever och 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Språkval anordnas inte i enlighet med förordningen (2 kap. 17 § grundskoleförordningen).
- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen i årskurs 9 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1 och 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (3, 3a och 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Likabehandlingsplanen bör bli ett mer aktivt verktyg i skolans värdegrundsarbete för att åstadkomma en ökad systematik och målinriktning av arbetet.
- Skolan bör säkerställa att de nationella ämnesproven används som stöd för betygssättning. Skolan bör även analysera skillnaderna mellan flickors och pojkars betyg, i syfte att utbildningen ska vara likvärdig.
- De individuella utvecklingsplanerna bör utvecklas så att de innehåller konkreta målbeskrivningar kopplade till läroplanen och kursplanerna.
- Skolan bör i högre grad arbeta för att alla elever har inflytande över innehåll och arbetsformer i undervisningen. De mål som styr utbildningen bör tydliggöras för eleverna.
- Kvaliteten i åtgärdsprogrammen bör förbättras.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *ansevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1: Resultatmått för elever i årskurs 9 i Hagaboda jämfört med riksgenomsnittet åren 2005–2007

	Hagabodaskolan 6–9			Riket		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Meritvärde	204,3	214,0	209,6	206,3	206,8	207,3
- Flickor	222,4	223,4	228,5	217,3	218,3	218,8
- Pojkar	181,5	204,6	193,6	195,8	195,7	196,5
Andel (i procent) behöriga till nationellt program	89,8	95,0	92,3	89,2	89,5	89,1
Andel (i procent) som nått målen i alla ämnen	81,0	85,6	87,8	75,5	76,0	76,1

Källa: Skolverkets statistik

Tabell 2: Andel elever i procent som nått målen i de nationella ämnesproven i årskurs 9 i Hagabodaskolan åren 2005–2007

Nationella ämnesproven i årskurs 9	Hagabodaskolan årskurs 9		
	Svenska	Engelska	Matematik
2005	98,8 (100) ¹	98,7 (95,2)	91,2 (93,2)
2006	90,9 (98,9)	97,7 (97,2)	91,4 (97,8)
2007	96,3 (96,7)	85,4 (93,5)	81,9 (96,1)

Källa: Skolverkets statistik

Kommentar:

År 2007 är genomsnittligt meritvärde 209,6 poäng, andel elever behöriga till nationellt program 92,3 procent och andel elever som nått målen i alla ämnen 87,8 procent. Det genomsnittliga meritvärdet är något högre än genomsnittet i riket (207,3). Vidare är andelen elever som nått målen i alla ämnen, 87,8 procent, större än i riket (76,1) liksom andelen elever som är behöriga till nationellt program, 92,3 procent, där motsvarande siffra i riket är 89,1.

Under de tre senaste åren har det genomsnittliga meritvärdet varierat mellan 214,0 och 204,3 poäng. Flickorna har genomgående högre meritvärde än pojkarna och skillnaden i antalet poäng har varierat mellan 18,8 och 40,9 poäng. År 2007 var skillnaden 34,9 poäng. Generellt har flickornas betyg större spridning i de olika ämnena. Skolverkets analysverktyg SALSA² visar att det genomsnittliga faktiska meritvärdet år 2007 ligger 10 procentenheter över det modellberäknade värdet och när det gäller andelen elever som uppnått målen i alla ämnen ligger det faktiska värdet fem procentenheter över det modellberäknade värdet. Under de senaste fem åren har Hagabodaskolans resultat, när det gäller andel elever som uppnått målen, legat över det modellberäknade värdet och när det gäller meritvärdet har det legat i nivå med eller över det modellberäknade värdet. Det är dock viktigt att betona att det modellberäknade värdet enligt SALSA bör ses som ett diskussionsunderlag vid analys av elevernas kunskapsutveckling.

Överensstämmelsen mellan resultaten på det nationella ämnesprovet i årskurs 9 i ämnet svenska och andelen elever som når minst Godkänt i slutbetyget i årskurs 9 är stor. Resultaten på de nationella ämnesproven i matematik och engelska ligger däremot lägre än slutbetygen i samma ämnen (se bedömning nedan, 1.3 Bedömning och betygssättning).

I grundsärskolan arbetar personalen med stort fokus på elevernas kunskapsutveckling och utmanar på ett positivt sätt eleverna för att öka måluppfyllelsen.

¹ Inom parentes anges andel elever i procent som nått minst godkänt i slutbetyg i svenska, engelska och matematik i årskurs 9.

² Det modellberäknade värdet i SALSA tar hänsyn till olika bakgrundsfaktorer som föräldrars utbildningsnivå, andel elever med utländsk bakgrund och fördelningen pojkar/flickor i kommunens skolor.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultaten är av god kvalitet i Hagabodaskolan. Lärarna följer upp, utvärderar och omprövar metoder för att öka måluppfyllelsen. Vidare genomför lärarna, enligt intervjuer, utvecklingssamtal med relevant information om elevernas kunskapsutveckling och sociala utveckling. Dock bör de individuella utvecklingsplanerna utvecklas.

Individuell utvecklingsplan

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

De utvecklingsplaner som inspektörerna har tagit del av är av skiftande kvalitet. De individuella utvecklingsplanerna beskriver till stora delar elevens nulägesituation och de framåtsyftande målen är vagt formulerade och saknar en tydlig koppling till de nationella målen.

Inspektörerna bedömer att skolan bör se till att de individuella utvecklingsplanerna utvecklas så att dessa innehåller konkreta målbeskrivningar kopplade till läroplanen och kursplanerna.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,

- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygsriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygs katalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Bedömning och betygssättning till största delen genomförs med god kvalitet. Inget annat framkommer än att lärarna utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen, utgår från de nationella målen i läroplanen och i kursplanerna samt gör en bedömning av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till dessa. Kommunens digitala bedömningsunderlag utgör i Hagabodaskolan endast en del av bedömningsunderlaget för lärarnas betygssättning. Lärarna diskuterar bedömning och betygssättning inom arbetslaget och inom ämnen. Såvitt inspektörerna kan bedöma sätts betyg enligt författningarnas krav och betygs katalog förs enligt bestämmelserna. Däremot saknar skolan ett system som säkerställer att de nationella ämnesproven används vid bedömning och betygssättning.

Användande av nationella ämnesprov

Enligt läroplanen ska lärarna använda resultaten från de nationella proven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning. Ämnesprov i svenska, engelska och matematik ska användas i slutet av årskurs 9 för att bedöma elevernas kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Ämnesprov i svenska, engelska och matematik används i slutet av årskurs 9 för att bedöma elevernas kunskapsutveckling. Skillnaderna mellan resultaten på ämnesproven och slutbetygen i matematik och engelska uppvisar dock stora skillnader, och slutbetygen i matematik och engelska ligger betydligt över resultaten på de nationella ämnesproven (se ovan tabell 2). Någon systematisk utvärdering av resultaten på de nationella ämnesproven i förhållande till bedömning inför slutbetygen görs inte (se ovan 1.2). Inte heller görs någon analys av skillnaderna mellan flickors och pojkars resultat (se ovan 1.1).

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla ett system som säkerställer att de nationella ämnesproven används som stöd för betygssättning. Skolan bör även analysera skillnaderna mellan flickors och pojkars betyg, i syfte att säkerställa att utbildningen är likvärdig.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Genomförandet av utbildningen till stora delar håller god kvalitet. Mål att sträva mot anger huvudsakligen utbildningens inriktning i Hagabodaskolan och eleverna ges utrymme för olika kunskapsformer och arbetssätt. Elevernas inflytande och ansvarstagande för det egna lärandet varierar emellertid och är avhängigt av den undervisande läraren. Det är också stora skillnader i elevernas kännedom om de mål som styr utbildningen.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Enligt skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att eleverna vet vilka mål undervisningen utgår ifrån är nödvändigt för att eleverna ska kunna ha inflytande över sin utbildning. En förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan är också att skolan är tydlig i fråga om innehåll och arbetsformer. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan och vid upprättande av elevens individuella utvecklingsplan.

Vid intervjuer med lärare och elever framkommer att elevernas möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet, arbetsformer och innehåll i undervisningen bör förbättras. Eleverna uppger att det skiljer mellan olika lärare i

vilken utsträckning det finns möjlighet till inflytande. Inspektionen visar också att elevernas kännedom om de mål som styr utbildningen bör förbättras.

Inspektörerna bedömer att skolan i högre grad bör arbeta för att elevernas inflytande över innehåll och arbetsformer förbättras så att alla elever ges denna möjlighet. Vidare bedömer inspektörerna att skolan för eleverna i högre grad bör tydliggöra de mål som styr utbildningen.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Anpassning till elevernas behov och förutsättningar i huvudsak håller en god kvalitet. Undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Elever i behov av särskilt stöd får ett varierat stöd och åtgärdsprogram upprättas. Skolan erbjuder ett varierat utbud av material och hjälpmedel. Kvaliteten i åtgärdsprogrammen bör emellertid förbättras så att de fyller den funktion som är avsikten med ett åtgärdsprogram.

Åtgärdsprogram

Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att en elevs behov av särskilda stödåtgärder utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

Skolan upprättar åtgärdsprogram för de elever som är i behov av särskilda stödåtgärder. De åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av är av varierande kvalitet. I åtgärdsprogrammen saknas i flera fall konkreta mål som är relaterade till läroplanen och kursplanerna. De bör också tydligare utgå från elevens starka sidor och förmågor.

Inspektörerna bedömer att kvaliteten i åtgärdsprogrammen bör förbättras med beaktande av Skolverkets allmänna råd och kommentarer för arbete med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Värdegrundsarbetet har gett goda resultat i form av en i huvudsak lugn och trygg miljö där flertalet elever trivs. Elever och vuxna visar ömsesidig respekt och grundskolans elever är väl integrerade i studiemiljön. Lärarna bedriver i undervisningen ett engagerat och målmedvetet arbete för att aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling. Skolan arbetar aktivt för att förebygga och upptäcka eventuella kränkningar, det senare bland annat genom kamratstödare. Inspektörerna har emellertid kunnat konstatera att det utöver detta kontinuerliga arbete genomförs alltför begränsade främjande insatser som grundar sig på en aktuell kartläggning och som syftar till att utveckla elevernas tolerans och respekt för alla människors lika värde. Mot bakgrund av detta samt av de i kvalitetsredovisningen dokumenterade fallen av mobbning och annan kränkande behandling är det särskilt angeläget att skolan gör ytterligare ansträngningar för att ingen elev ska riskera att bli utsatt för kränkningar.

Den likabehandlingsplan som skolan upprättat måste ange konkreta insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året, i syfte att främja likabehandling. Likabehandlingsplanen bör bli ett mer aktivt verktyg i skolans värdegrundsarbete för att åstadkomma en ökad systematik och målinriktning av arbetet.

Likabehandling

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämmer se till att det finns en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. Planen ska syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över. Skolverkets allmänna råd anger, för arbetet med att främja likabehandling, att likabehandlingsplanen bör vara konkret och utgå ifrån en aktuell kartläggning av verksamhetens behov när planerade åtgärder under det kommande året upprättas.

Skolans likabehandlingsplan uppfyller i vissa delar kraven i lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Likabehandlingsplanen anger dock inte konkreta insatser, utifrån en aktuell kartläggning av verksamhetens behov, som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Planen bör också användas för att öka målinriktning och systematik i värdegrundsarbetet i syfte att förebygga och förhindra alla former av trakasserier och kränkande behandling.

Eleverna har varit delaktiga i arbetet.

Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller kraven enligt lagen.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Tillgång till likvärdig utbildning är av mindre god kvalitet. Skolan har ändamålsenliga lokaler och god tillgång till nödvändig utrustning för en tidsenlig utbildning. Eleverna har god tillgång till studie- och yrkesvägledning. Det framkommer emellertid vid inspektionen att det inom språkval bland annat erbjuds stödundervisning, vilket inte överensstämmer med kraven i förordningen.

Valmöjligheter

Enligt grundskoleförordningen ska som språkval erbjudas minst två av språken franska, spanska och tyska. En kommun är skyldig att anordna undervisning i ett språk som har erbjudits om minst fem elever väljer språket. Som språkval för en elev ska, istället för språk enligt ovan, erbjudas det språk eleven har rätt till modersmålsundervisning i, svenska som andraspråk för elever som i övrigt får undervisning i svenska som andraspråk, svenska för elever som i övrigt får undervisning i svenska, engelska eller teckenspråk, om eleven och elevens vårdnadshavare önskar det. En kommun är skyldig att anordna undervisning i ett sådant språk om minst fem elever väljer språket.

I Hagabodaskolan erbjuds såväl franska, italienska, spanska och tyska som språkval. Elever kan istället för dessa språk välja modersmålsundervisning, svenska som andraspråk samt svenska och/eller engelska. Skolan erbjuder även elever stödundervisning i till exempel matematik samt läsläsningshjälp i ett antal ämnen. Det är inte förenligt med grundskoleförordningen att istället för språkval erbjuda stödundervisning.

Inspektörerna bedömer att Hagabodaskolans valmöjligheter inom språkval inte är i enlighet med förordningen.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
			X

Motivering:

Inspektörerna bedömer att Hagabodaskolan är av mycket god kvalitet avseende området Personalens utbildning och kompetensutveckling. Samtliga lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver och enligt inspektörernas bedömning nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen. Lärarna uppger vid intervjuer att de i huvudsak får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt.

Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

3.3 Rektors ansvar**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektorn som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna,
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Rektors ansvar är av mindre god kvalitet. Rektorn är förtrogen med den dagliga verksamheten och fattar beslut enligt bestämmelserna. Rektorn har ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. I Hagabodaskolan görs uppföljningar och utvärderingar på skolnivå i alltför liten omfattning. Rektorn måste säkerställa att uppföljningsarbetet blir systematiskt.

Rektor som pedagogisk ledare

Enligt skollagen åligger det rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Vid intervjuer framkommer det att lärare uppfattar rektorns övergripande ansvar för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen som otydligt.

Rektorn uppger att han i sitt pedagogiska ledarskap inriktar sig på att lyssna på vartåt lärarna strävar och därefter utveckla verksamheten i linje med detta, vilket kan få till följd att det inte alltid är de nationella målen som anger verksamhetens inriktning. Att skolan saknar ett systematiskt kvalitetsarbete (se nedan) och att elevernas möjlighet till inflytande inte är säkerställt utan är avhängigt av respektive lärare, är indikationer på att rektorn i högre grad måste tydliggöra sitt pedagogiska ledarskap.

Inspektörerna bedömer att rektorn i sitt pedagogiska ledarskap måste tydliggöra att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen och säkerställa att skolan genomför en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen i årskurs 9 i samtliga ämnen.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen (Lpo 94 avsnitt 2.8).

Lärarna följer upp resultaten, utvärderar dem och omprövar metoder för att öka måluppfyllelsen. Däremot görs i alltför liten omfattning uppföljningar och utvärderingar av elevernas kunskapsutveckling på skolnivå (se även område 3.4 Kvalitetsarbete).

Mot bakgrund av bland annat de divergerande resultaten, bland annat mellan flickors och pojkars betyg, bedömer inspektörerna att rektorn i högre grad måste ta ansvar för att hela skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

3.4 Kvalitetsarbete**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Kvalitetsarbete är av mindre god kvalitet. Det kvalitetsarbete som bedrivs på skolan saknar systematik vilket bland annat innebär att det inte finns något som säkerställer att uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling och kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen kommer till stånd utan detta är upp till varje lärare. Kvalitetsredovisningen innehåller i alltför begränsad omfattning en bedömning av skolans resultat i förhållande till de nationella målen.

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Lärarna följer upp resultaten, utvärderar dem och omprövar metoder för att öka måluppfyllelsen medan uppföljningar och utvärderingar på skolnivå görs i alltför liten omfattning, enligt ovan 3.3 Rektors ansvar. Skolan har inget system som säkerställer att det kommer till stånd uppföljningar och utvärderingar av verksamhetens resultat så att relevanta åtgärder för högre måluppfyllelse kan vidtas.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla ett systematiskt kvalitetsarbete i syfte att öka måluppfyllelsen.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska arbetet med kvalitetsredovisning främja skolornas kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningsarnas nationella mål. Kvalitetsredovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. I kvalitetsredovisningen ska också uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisningen ska en kvalitetsredovisning utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Hagabodaskolans kvalitetsredovisning innehåller till vissa delar det en kvalitetsredovisning ska innehålla enligt förordningen men innehåller i alltför ringa omfattning en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats. Målen som utvärderas i kvalitetsredovisningen har mer karaktären av att vara metoder. Detta medför att genomförandet av en aktivitet utvärderas i stället för effekten av aktiviteten. Således går det inte att utläsa om metoden eller aktiviteten ger förbättrade kunskapsresultat eller en ökad måluppfyllelse för eleverna. Vilka åtgärder skolan avser vidta för ökad måluppfyllelse är följaktligen inte heller alltid i förhållande till de nationella målen för utbildningen. Det saknas i kvalitetsredovisningen en redovisning av den årliga uppföljning och översyn som ska ske av skolans likabehandlingsplan. Eleverna har inte medverkat vid utarbetandet

16 (16)

av skolans kvalitetsredovisning.

Inspektörerna bedömer att Hagabodaskolans kvalitetsredovisning inte motsvarar kraven enligt förordningen.

2008-08-27 Lund

Ingela Jonasson

Tommy Månsson